

Medicinsk Nyhed

Selv mord i julen

Selv mord forekommer. Et nyt studie fra en stor gruppe lande har undersøgt, på hvilke dage i året og ved hvilke højtideligheder at risikoen for udførelsen er størst.

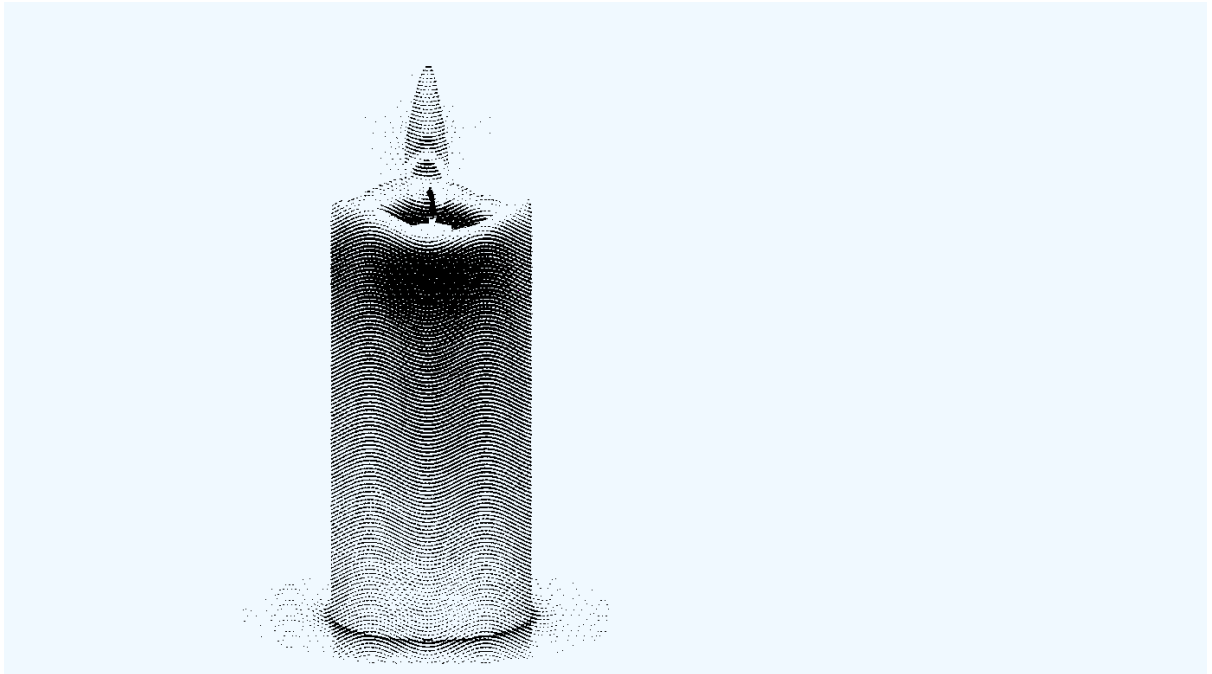
Selv mord er fortsat et alt for stort og uløst problem i de fleste kulturer. For her kunne forbyggende indsats måske forhindre tragedien. Et nyt studie med involvering fra hele 26 lande har set på, hvilke dage i året risikoen for udførelse af selv mord er størst. Et af fundene på tværs af lande er, måske mod gængs opfattelse, at julen ikke er særlig højsæson for selv mord.

Lektor Jane Brandt Sørensen og lektor Dan Meyrowitsch, Afdeling for Global Sundhed, Københavns Universitet, kommenterer: »Med fokus på variationer over tid har forfatterne designet et stærkt, retrospektivt studie, som over perioden 1971-2019 inkluderer i alt 1,7 mio. selv mord fordelt på 26 lande. Danmark er ikke inkluderet i dette studie. I lighed med andre studier viser dette studie, at forekomsten af selv mord er højest på mandage og nytårsdag. Der observeres høj heterogenitet på tværs af delstudierne, og i visse lande nedsætter højtider og helligdage risikoen for selv mord, mens det i andre lande øger risikoen. Derudover er der i de identificerede peak-perioder for selv mord generelt en højere risiko for mænd end for kvinder. Der blev i studiet observeret en marginal øget risiko for selv mord i julen, om end der er en del variation mellem landene. Denne observation støtter således ikke den udbredte myte om, at der er flere selv mord i juledagene. I Danmark er december faktisk en af de måneder, hvor der forekommer færrest selv mord. David Émile Durkheim, en fransk pioner inden for den moderne sociologi og selvmordsforskning, påpegede allerede i 1800-tallet, at der er flere selv mord om foråret og sommeren. Det er også den tendens, som vi ser i Danmark. Man bør være forsigtig med at drage entydige fortolkninger af kausalitet og underliggende årsager, når det handler om studiets observation af f. eks. den forhøjede forekomst af selv mord på nytårsdag. Selv mord er komplekse og aldrig resultatet af en enkelt årsag. I litteraturen er der således dokumenteret en række kendte prædiktorer for selv mord, herunder alder, køn, alkohol og socioøkonomiske og kulturspecifikke faktorer. Højtider har også forskellige sociale og kulturelle betydninger og vil derfor påvirke sårbare grupper forskelligt. Betydningen af disse faktorer for selv mord varierer igen betydeligt mellem lande og mellem samfund i hvert land. Samtlige 26 lande inkluderet i studiet har en mere eller mindre fremtrædende alkoholkultur. Det er veldokumenteret, at et højt indtag af alkohol øger risikoen for selv mord. Som forfatterne påpeger, kan den sidstnævnte faktor således bidrage til at forklare, hvorfor der på tværs af en række lande i studiet observeres en markant øget risiko for selv mord på nytårsdag. Når rusen fra nytårsaften er dampet af, vil en tømmermændsplaget og muligvis allerede selv mordstruet person være mere sårbar. Som før nævnt kan en række andre medvirkende faktorer, herunder komplekse interaktioner mellem de samme faktorer, også bidrage til at øge risikoen for selv mord nytårsdag og om mandagen. Desuden varierer det meget, om et selvmordsforsøg fører til selv mord eller ej. Denne variation er også delvist geografisk bestemt og tæt relateret til valg af selvmordsmetode, herunder tilgængelighed og fatalitet. I den forbindelse bør det påpeges, at forfatterne til dette studie kun har inddraget urbane områder og således ikke landdistrikter, hvor der i nogle regioner forekommer flere selv mord. Man må antage, at disse geografiske variationer har introduceret en del bias i studiets analyser. Fremover vil det være interessant at inddrage selvmordsforsøg i en lignende tidsserieanalyse. I så fald må man formode, at de observerede tendenser og mønstre i studiet ville blive mere markante«.

[Lee W, Kang C, Park C et al. Association of holidays and the day of the week with suicide risk: multicounty, two](#)

[stage, time series study. BMJ. 2024; 387:e077262.](#) <https://doi.org/10.1136/bmj-2024-077262>

Interessekonflikter ingen

Redigeret af Jens Peter Gøtze, jpg@dadlnet.dk